

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ДОКЛАД
НА ОМБУДСМАНА КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
ИЗВЪРШЕНА ВНЕЗАПНА ПРОВЕРКА В АРЕСТ КЪМ РАЙОННА СЛУЖБА
„ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ - ШУМЕН

В изпълнение на Заповед № НПМ-14/13.01.2026 г. на омбудсмана на Република България на 20.01.2026 г., екип от експерти на институцията извърши внезапна проверка в Арест към Районна служба „Изпълнение на наказанията“ гр. Шумен (РСИН-Шумен).

Поводът за проверката са постъпили оплаквания от задържани лица, свързани с лоши материално-битови условия и липса на адекватни медицински грижи.

Ръководството и служителите, работещи в следствения арест оказаха пълно съдействие на проверяващия екип от институцията на омбудсмана, като осигуриха достъп до всички помещения, предоставиха поискани документи и не се намесваха в комуникацията с настанените лица.

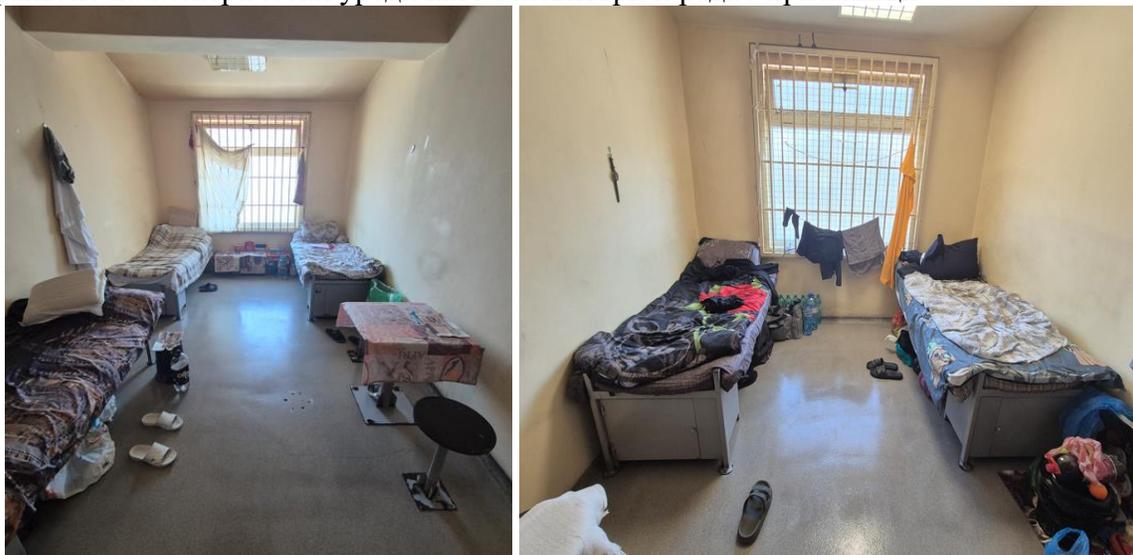
I. Капацитет и материални условия

Обектът разполага с 14 стаи за настаняване на 39 задържани лица.

Три от спалните помещения са с площ от 14,5 кв.м. с по две легла, а 11 са с площ от по 22 кв.м. с по три легла.

Всяка стая за настаняване на задържани лица е с осигурен достъп до естествена светлина и е оборудвана със самостоятелен санитарен възел (тоалетна и мивка с течаща вода), масичка, столчета и шкафчета за лични вещи.

В арестът има изградена система за осветление и 12 волтова инсталация за захранване на електрически уреди като телевизори и радио приемници.

Спални помещения в Арест Шумен

Обектът разполага още с обща баня, помещение за престой на открито, стаи за свиждания, библиотека и помещение с фитнес уреди за задържаните лица.

През студените месеци в годината, арестът се отоплява ежедневно чрез отоплителна инсталация на газ.

Задържаните лица се къпят в общата баня редовно, съобразно утвърден график като топлата вода се осигурява чрез 500 литров електрически бойлер.

Общата баня в ареста

Пералня и сушилня за прането на задържани лица

Храната за настанените в ареста се доставя чрез кетъринг от лицензирано търговско дружество, действащо на територията на Община Шумен. Видно от представените менюта, сервираната храна е разнообразна и достатъчна като калориен състав.

Задължително се спазват хранителните диети по медицински или други причини на задържаните лица.

За чистотата на обекта отговарят двама лишени от свобода, които търпят наказанието си в Затворническо общежитие „Разделна“ към Затвор Варна.

Спалното бельо и мръсните дрехи на настанените лица се перат в пералното помещение на Арест Шумен, което е оборудвано с една пералня и една сушилня. От администрацията информираха проверяващия екип, че са поръчали да им бъде доставена още една допълнителна пералня.

По отношение на борбата с вредители като хлебарки, дървеници и други насекоми, към момента на проверката екипът на омбудсмана като НПМ констатира, че в обекта отскоро е доставен фризер, в който ще се съхраняват дрехите на новонастанените лица за определен период от време като превантивна мярка. Целта е да не се допуска внасяне на вредители от вън от задържаните лица (от други арести или затворнически помещения).

Постелъчният инвентар се сменя редовно всяка година.

Към момента на проверката в Арест Шумен бяха настанени 36 лица, от които 2 жени (една българска и една чужда гражданка) и 34 мъже. Всички настанени бяха пълнолетни.

Поради извършването на основни ремонтни дейности в следствения арест в гр. Варна, част от настанените лица в него са временно преместени в Арест Шумен.

Според представена справка от администрацията, през 2025 г. в обекта са били настанени общо 422 лица, както следва:

1. С мярка за неотклонение „задържане под стража“ – 134 лица;
2. Задържани с постановление на прокурор до 72 часа – 33 лица;
3. Обвиняеми по досъдебно производство – 167 лица;
4. Изпращани по делегация – 255 лица.

През 2025 г. броят на задържаните не е надхвърлял капацитета на ареста, поради което не може да бъде отчетен случай на висока натовареност и пренаселване.

Във връзка с постъпила жалба в институцията на омбудсмана от името на задържано лице в ареста И. Т. К., проверяващият екип установи, че той е настанен считано от 12.12.2025 г. в изпълнение на прокурорско постановление за задържане до 72 часа.

На 15.12.2025 г. на лицето е наложена мярка за неотклонение „задържане под стража“ от Районен съд - Шумен.

В периодът 18.12. – 22.12.2025 г. И. Т. К. е бил настанен в Ортопедично отделение на МБАЛ Шумен, поради здравословни причини. След изписването му той е настанен в самостоятелна килия. Същият е чужд гражданин, а съобразно чл. 246, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, лица, които не са български граждани се настаняват отделно от останалите.

По повод на изложените в жалбата твърдения, че И. Т. К. не е прегледан, от медицинския център на ареста представиха справка, че от 18.12.2025 до 08.01.2026 г. е бил прегледан общо пет пъти. Изписани са му необходимите медикаменти, които му се дават редовно.

При лична среща и разговор със задържаното лице, екипът на омбудсмана не получи оплаквания относно здравословното му състояние и условията, при които е настанен. Към момента на проверката И. Т. К. беше с гипсиран крак, който му е бил счупен при събитие, настъпило преди задържането му и няма общо със служителите от структурите на Министерство на вътрешните работи и на Министерство на правосъдието.

Във връзка с горепосоченото събитие И. Т. К. е претърпял счупване и на едната ръка. Същият е отказал да му направят операция на нея, защото не е бил доволен от медицинските специалисти в болницата, където е бил настанен два пъти (преди налагането на мярката му за неотклонение и след налагането ѝ).

Задържаното лице беше контактно, видимо спокойно по време на разговора с екипа на омбудсмана. Същото показва, че въпреки счупването частично може да движи болната си ръка. По време на проверката, проверяващият екип не констатира нарушения спрямо основните права на И. Т. К.

В спалното помещение на лицето имаше всичко необходимо за пребиваване, както и лекарствени продукти, хранителни продукти, дрехи, книга за четене и пр.

При разговори с други настанени в ареста лица, екипът на омбудсмана също не получи оплаквания относно материално-битовите условия, медицинското обслужване и отношението на персонала.

II. Администрация и човешки ресурси

Според отчета на Арест Шумен за 2025 г. надзорно-охранителния състав на обекта изпълнява служебните си задължения в режим на работа от 12-часови смени, по утвърден от началника на РСИН - Шумен график.

Към 31.12.2025 г. щатната численост на ареста е 32 щатни бройки. Същата към момента на проверката не беше променена.

От надзорно-охранителния състав, длъжностите са както следва:

Младши инструктор по охраната – 1 бр.;

Командири на отделение – 5 бр.;

Надзиратели – 26 бр.

Длъжността „главен надзирател“ е 1 щатна бройка и тя е включена по щата на РСИН-Шумен, а не на ареста.

По време на проверката, екипът на омбудсмана установи, че от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) е взето решение да бъде променен начинът, по който да се превеждат суми за лишени от свобода и задържани лица.

Когато близките желаят да преведат парични средства до настанени в затвори, затворнически общежития или следствени арести, процедурата вече не се извършва чрез пощенски записи, а по банков път в съответни банкови сметки. Вероятно това улеснява начинът за превеждането на средства за лишени от свобода, които имат открити банкови сметки и карти за плащане на тяхно име, **но не и за задържаните лица, защото те нямат подобни платежни инструменти.** Това затруднява администрациите на следствените арести в страната.

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до главния директор на ГДИН да се преразгледа възможността за превеждане на парични суми на задържани лица в следствени арести, като отново бъде въведена възможността за получаване на пари чрез пощенски запис.

III. Медицинско обслужване

Медицинското обслужване на задържаните лица се извършва от медицински фелдшер, назначен на щат, по Закона за МВР, който към момента на проверката отсъстваше поради временна неработоспособност, продължаваща 6 месеца. В тази връзка на граждански договор е назначен медицински фелдшер, който посещава ареста два пъти седмично и при необходимост.

При спешни случаи и в отсъствие на медицинските лица се вика екип на ЦСМП – Шумен.

На всички новозадържани се извършван медицински прегледи, както и седмични прегледи. Води се задължителната медицинска документация. Беше предоставен и проверен „Амбулаторен дневник за регистриране на травматично увреждане“, в който няма регистрирани случаи за тази и предходната 2025 година.

Има спешен шкаф и шкаф с лекарствени продукти и консумативи, които са в срока на годност, както и достатъчно медицинско оборудване.

Спешен шкаф и медицинско оборудване в МЦ на ареста

Лекарства и санитарни материали се осигуряват от Ареста, като същевременно се разрешава, след одобрение от медицинското лице, близките на задържаните да осигуряват предписани преди задържането от специалист лекарствени продукти, както и хранителни добавки, лекарства за сън и др.

Съгласно предоставената справка, преобладават прегледи по повод: неврози, стомашно чревни оплаквания, бъбречни и хипертонични кризи.

Задържаните лица се обслужват също, в качеството им на здравноосигурени лица, от общопрактикуващ (личен) лекар в града, към когото е осъществен служебен избор. При необходимост се извеждат за преглед от външни специалисти, съдебен лекар, както и до болницата в града при необходимост от хоспитализация.

Осигурено е дентално обслужване, което се извършва от двама лекари в града, до амбулаториите на които задържаните лица се конвоират.

На нуждаещи се от диетично хранене, медицинският специалист назначава съответната диета. Няма случаи на починали задържани лица и суицидни опити за тази и предходната година. Здравният контрол в ареста се извършва ежемесечно от медицинския специалист.

**В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНЪТ КАТО
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ
ПРЕПОРЪКИ:**

I. КЪМ ГЛАВНИЯ ДИРЕКТОР НА ГДИН:

Да се преразгледа възможността за превеждане на парични суми на задържани лица в следствени арести, като отново бъде въведена възможността това да става чрез пощенски запис.

II. КЪМ НАЧАЛНИКА НА РСИН - ШУМЕН

На видни места в ареста да бъдат поставени списъци със служебни защитници, с които задържаните лица могат да се свържат при необходимост от правна помощ.